

ЗАВИЧАЈНИ МУЗЕЈ

Број _____ 86/1

31.01-2003 год

ПАРАЋИН

ИЗВЕШТАЈ РАДА ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“

за 2022. годину

1. ДЕЛАТНОСТ ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА „ПАРАЋИН“

а) основна делатност, функције, циљеви

Завичајни музеј „Параћин“ основан је одлуком Скупштине општине Параћин 1990. године (до тада је радио као збирка) као Установа културе, са задатком да прикупља, научно обрађује, штити, чува, излаже и публикује покретна културно историјска добра на територији општине Параћин.

Главна делатност Завичајног музеја је:

91.02 - делатност музеја, галерија и збирки

б) правни основ функционисања

Завичајни музеј функционише на основу Закона о култури (Сл. гласник Републике Србије број 72/2009, 13/2016, 30/2016 и 6/2020) и Закона о културним добрима (“Службени гласник РС” 71/94, 52/2011 и 99/2011).

в) специфичности битне за функционисање

У Музеју постоји археолошко, историјско и етнолошко одељење и конзерваторска радионица. У Музеју ради шест извршиоца са високом стручном спремом и то: директор археолог и кустос, два кустоса археолога, кустос документариста и два млађа сарадника са високом стручном спремом без положеног стручног испита. Један кустос археолог покрива праисторијску и природњачку збирку, други кустос археолог покрива античку, средњевековну и нумизматичку збирку као и историјско и етнографско одељење и библиотеку, документариста води рачуна о музејског документацији, а два млађа сарадника покривају педагошко-маркетиншку делатност.

У оквиру Музеја постоји стална археолошка, палеонтолошка и етнолошка поставка, поставка привредне историје града, као и изложбени простор у коме презентујемо свој рад кроз тематске изложбе.

Сам Музеј је смештен у једној од првих спратних зграда направљеној средином XIX века у Параћину, која је 1984. стављена под заштиту, односно проглашена спомеником културе и дата Музеју на коришћење.

1. АКТИВНОСТИ У ПЛАНИРАНОМ ПЕРИОДУ

а) стална активност

Одељење за праисторијску археологију вршило је обилазак старих и евидентирање нових археолошких локалитета у циљу непрестане контроле ради предузимања потребних превентивних мера заштите уз израду пратеће музејске и теренске документације. Настављено је са сталним праћењем стања археолошке грађе, а такође и рад на њеној заштити и анимацији.

Настављена је обрада евидентираних археолошких локалитета на територији општине Параћин. Обрада је подразумевала обилазак, фотографисање и одређивање граница археолошких локалитета. Крајњи резултат је израда археолошке мапе општине Параћин.

Настављен је пројекат „Археолошка радионица“ који је подразумевао систематско истраживање локалитета Турска чесма у Дреновцу, као и других праисторијских локалитета на територији општине Параћин.

Одељење за античку и средњовековну археологију поред редовних активности на пољу обраде музејског материјала, наставило је са снимањем средњовековног материјала и у 2022. години, како би била комплетирана музејска фото документација. У плану је серија нумизматичких изложби и штампа каталога из фондова Завичајног музеја са пратећим каталогом.

За откуп музеалија опредељено је 150.000,00 динара на позицији 515 у Финансијском плану. Сваке године вршимо откуп музеалија јер смо ми по закону надлежна установа за заштиту покретних културних добара и као таква имамо право прече куповине у случају да физичко или правно лице жели да прода артефакт који представља културно добро. Поред археолошких ископавања и поклона, ово је примарни начин помоћу којег обогаћујемо музејски фонд и збирке.

Претходне године средствима добијеним на конкурс Министарства културе настављен је пројекат „Петрус – Археолошки парк“. Пројекат је подразумевао наставак систематских истраживања средњовековног утврђења Петрус у Забреги, и припрему за конзервацију досад истражене површине и припрему за презентовање посетиоцима. Поред овог локалитета овај пројекат подразумева истраживање и осталих средњовековних локалитета на територији Петрушке области, а коначан циљ је ископавање, рестаурација и презентовање јавности утврђења Петрус са околним црквама и манастирима из XIII и XIV

века. Паралелно са овим пројектом настављен је пројекат „Оживи средњовековни Петрус“ који подразумева дигитализацију и 3Д моделовање налаза и локалитета, а све ово ћемо представити на интерактивној изложби. Током претходне године вршили смо археолошка истраживања средњовековног локалитета „Црква Светог Ђорђа“ у Горњој Мутници. У плану је наставак и у наредној години како би овај локалитет конзервирани и презентовали публици.

Одељење за историју радило је на фондовима војно-политичке, друштвене и привредне историје који су уједно и најобимнији. Посебна пажња посвећена је попуњавању фондова спорта, политике и привредне историје, а нарочито фонда – личности значајних за историју Параћина, а који су рођени или су живели у овом крају.

Одељење за етнологију поред редовних послова на систематском обогаћивању фондова збирки, радило је на конзервацији, рестаурацији и издвајању и припреми предмета за будућа излагања. Посебна пажња посветићена је истраживању и очувању старих заната, као и истраживању нематеријалне културне баштине која се односе на прикушљање података о обичајима, становању, песмама, играма и народном стваралаштву Параћина и околине. Поред тога наше одељење је било укључено у програм поводом прославе 2022. године коју су Уједине нације прогласиле за годину стакла. Средствима Министарства културе и информисања током претходне године спроведена су два пројекта: конзервација одевних предмета и збирке Завичајног музеја „Параћин“ и пројекат „Истраживање и документовање стакларске традиције у Параћину и околини“.

Завичајни музеј у Параћину се пре осам година прикључио манифестацији „Музеји за десет“ поводом прославе ноћи музеја, са неколико радионица и изложби. Реализовано је неколико изложби из других установа, али и из својих фондова.

За време манифестације „Бранкови дани“ која се одржава у Доњој Мутници, у родној кући Бранка Крсмановића у Доњој Мутници постављена је изложба „Средњовековно наслеђе Паракиновог брода“.

Поред ових манифестација и изложби, музеј је организовао и бројна предавања. У сарадњи са школама, организоване су радионице и презентације за децу како би код младих подстакли развој свести о очувању културне баштине.

У претходном периоду радили смо интензивно на привлачењу већег броја посетилаца. Завичајни музеј „Параћин“ је био јако активан и у медијима и на друштвеним мрежама. Завичајни музеј „Параћин“ је прилагодио време рада, тако да је сада доступнији грађанима. Ново радно време је од 8 до 20 часова, суботом од 10 до 15 часова.

Претходних година започели смо да радимо изложбе које укључују савремене технологије а мишљења смо да такав начин презентације привлачи већи број младих људи. Како су се у току претходних година установе културе суочиле са великим изазовима у свом раду, у наредној години ћемо свакако посветити више пажње дигиталним садржајима. У плану је да у наредном периоду започнемо са радом на електронском водичу кроз сталну поставку Музеја преко апликације за мобилне телефоне. Покренули смо нову интернет презентацију, а у плану је још више рада на промоцији и привлачењу посетилаца.

Догађаји које је у претходној години организовао Завичајно музеј „Параћин“:

ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ: Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа

ЦИЉ: Унапређење презентације културног наслеђа

ИНДИКАТОР: Број реализованих програма који промовишу локално културно наслеђе у односу на број планираних програма. Циљана вредност индикатора за 2022. годину је 12 реализованих програма.

Реализовано је 27.

1. Изложба слика и цртежа „Милене Павловић Барили“ 15.03.-15.04.2022.
2. Изложба „НИСМО ЗАБОРАВИЛИ 24.03.1999.“ 24.03.-09.05.2022.
3. Изложба „Кошуљица извезена...“ 19.04.-14.05.2022.
4. Изложба „Свети новомученици јасеновачки у светлости васкрсења“ 09.05.-25.06.2022.
5. Манифестација „Музеји за 10“
6. Изложба „Браћа Мусићи“ у подрумским просторијама Музеја; 12.05.2022
7. Изложба „Како памтимо владаре? – представе Обреновића из кабинета графике Народног музеја из Београда“ у галерији Музеја 14.05.-17.06.2022.
8. Радионица „Мали археолози“ 09-14.05.2022.
9. Предавање „Археологија и псеудоархеологија – Моника Милосављевић“ 16.05.2022.
10. Предавање „У огледалу најлепше српске краљице – прича о династији Обреновић – Ивана Спасојевић“ 24.05.2022.
11. Предавање „Средњовековни град Петрус – Нове перспективе – Филип Стефановић“ 19.05.2022.
12. Ноћ Музеја 14.05.2022.

13. Радионица „Мали археолози“ 14.05.2022.
14. Радионица ткања „Преплетаји“ 14.05.2022.
15. Радионица „Керамичка радионица за децу“ 14.05.2022.
16. Изложба „Нематеријално културно наслеђе Србије“ 17.06.-08.08.2022.
17. Изложба „Одбрана од поплава“ 25.06.-16.08.2022. на градском кеју
18. Изложба „СМАК 50 – ретроспективна изложба архивске грађе групе СМАК“ 08.08.-02.09.2022.
19. Изложба „Прича о старом мосту“ 16.08.-31.12.2022. на градском Кеју па на платоу испред Библиотеке.
20. Изложба „Тома Живановић – Живот и дело“ стална поставка у Основном суду Параћин.
21. Изложба фотографија Иштвана Керекеша 02.09.-13.10.2022.
22. Радионица „Creative Glass Lab“ 30.09.-01.10.2022
23. Манифестација „Бранкови дани“ у Доњој Мутници 03-04.10.2022.
24. Изложба „Средњовековно наслеђе “ у Доњој Мутници 04.10.-30.10.2022.
25. Изложба „Ратна слика Србије у Другом светском рату 1941-1945.“ 13.10.2022.-23.11.2022.
26. Форум „Creative Glass“ 16.11.2022. одржан на Економском факултету у Београду
27. Изложба слика и цртежа „Време снова Срећка Здравковића“ 23.11.-31.12.2022.

Током претходне године Завичајни музеј је успео да реализује више од планираних 12 програма популаризације културно-историјског наслеђа на нивоу локалне заједнице.

б) Посебни пројекти и програми:

1. „Археолошки парк- Средњовековни Петрус“ - 1.150,00 динара је опредељено за реализацију археолошких истраживања локалитета Петрус. Поред Министарства културе и информисања пројекат је финансирала Општина Параћин.
2. „ПАРАЋИНСКО СТАКЛО: издавање и промоција монографије о збирци стакла Српске фабрике стакла у Параћину“ - 987.500,00 динара
3. „Конзервација одевних предмета из Етнолошке збирке Завичајног музеја „Параћин“ - 300.000,00 динара
4. „Истраживање и документовање стакларске традиције у Параћину и околини,“ - 300.000,00 динара

5. **Археолошка радионица** - која је подразумевао систематско истраживање археолошке баштине на територији Општине Параћин. Вршена су ископавања и конзервација локалитета Турска чесма - Слатина у Дреновцу. У Дреновцу је вршена конзервација и рестаурација локалитета и посуда и припрема локалитета за посетиоце.

в) инвестициона активност

1. Поправка постојећих ормара за библиотечку грађу
2. Одржавање инсталација
3. Набавка сијалица, неонских лампи, стартера, замена штек дозни, набавка продужних каблова и др.
4. Поправка и одржавање рачунара
5. Поправке рачунских машина, електричних апарата
6. Сервисирање и одржавање клима уређаја
7. Откуп музејских експоната и предмета

3. ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ РАДА

Планирани програм конципиран је врло реално и представља добру основу за дугорочан и континуирани рад како на пољу регистровања покретних и непокретних културно-историјских добара и њихову заштиту, тако је и добра основа за научно истраживачку делатност.

Мерљиви резултати рада наше установе су **едукација** пре свега ученика основних и средњих школа путем изложбене делатности и других видова презентације културних добара, а такође и путем стручних консултација, првенствено са ученицима и студентима око израде семинарских и дипломских радова.

Археолошка ископавања у којима учествује наш музеј су материјал за израду магистарских, дипломских и семинарских радова како на нивоу средњешколског тако на нивоу високошколског образовања. Такође, практично искуство које стичу студенти кроз рад у летњем археолошком кампу врло је битно за њихов будући самосталан рад у струци. Кроз књигу утисака ослушкујемо критике и жеље корисника наших услуга и оне су нам путоказ у раду.

4. ПРОБЛЕМИ У РАДУ И ПРЕДЛОЗИ ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

Тешкоће које прате рад наше Установе углавном се рефлектују кроз два основна проблема а то је: **недостатак простора**, како радног тако и простора за смештај музеалија-депоа и **недостатак стручног кадра**.

Решење проблема недостатка простора је покренуто и делимично решено. Преселили смо пословни простор у нову зграду депоа, а спрат старе зграде смо проширили и претворили у изложбени простор. С обзиром на то да материјал а и потреба излагања повремених поставки превазилазе и нови простор, покренуто је питање проширења зграде, урађено је идејно решење, у наредним годинама је планиран почетак реализације овог пројекта. Током претходних година средствима добијеним на конкурс Министарства културе и информисања урадили смо идејни пројекат адаптације зграде Завичајног музеја Параћин. Како један део дворишта није више у власништву општине него је реституцијом враћен старим власницима нисмо у могућности да спроведемо цео планирани пројекат доградње Музеја, већ ћемо пројектом дефинисати стару зграду. Потребно је овај простор вратити у власништво у наредном периоду како би могли на адекватан начин да наставимо да обављамо своју делатност.

Проблем у раду нашег музеја представља недовољан број запослених, првенствено стручних кадрова који би омогућио лакше сналажење и спровођење радних активности музеја. Повременим ангажовањем стручних кадрова на пројектима смо донекле решили овај проблем, али потребно је интензивно радити на трајном решењу овог проблема. Тренутни број запослених у Музеју је испод минимума неопходног за нормалан рад.

Председник Управног одбора
Миломир Марковић

